

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

จากการพิจารณาการเฟิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตั้งแต่บทที่ 1 มาจนถึงบทที่ 4 อันเกี่ยวเนื่องตั้งแต่ประวัติความเป็นมาสาระสำคัญ และแนวความคิดเกี่ยวกับการเฟิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า การเฟิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามหลักกฎหมายไทย กฎหมายภายในของต่างประเทศ ตลอดจนไปถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และได้ทำการพิจารณาถึงปัญหา และวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาเกี่ยวกับการเฟิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านี้ ทำให้สามารถเทียบเคียงหลักเกณฑ์ และมาตรการต่าง ๆ ในการเฟิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทำให้สามารถหาบทสรุป และข้อเสนอแนะว่า หลักเกณฑ์และมาตรการในการเฟิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทยว่าควรจะได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางใด เพื่อให้หลักกฎหมายและการปฏิบัติเกี่ยวกับการเฟิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามกฎหมายไทยเป็นไปอย่างชัดเจน รัดกุม และมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้บทสรุปและข้อเสนอแนะจะมีดังต่อไปนี้

5.1 บทสรุป

บทสรุปจะได้แยกสรุปไปแต่ละบทดังต่อไปนี้

5.1.1 บทที่ 1 - บทนำ ในบทนี้ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาโดยทั่วไปของกฎหมายและการเฟิกถอนการจดทะเบียน โดยในบทนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อรวบรวมแนวความคิดทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการเฟิกถอนการจดทะเบียน แล้วนำมาใช้เพื่อการวิเคราะห์ปัญหาทางภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการเฟิกถอนการจดทะเบียน ได้กำหนดขอบเขตและวิธีการในการวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในทางวิชาการและในทางภาคปฏิบัติทั้งในประเทศไทยและจากต่างประเทศ นำมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นไปในรูปของการศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเฟิกถอนการจดทะเบียน สรุปและหาข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายของไทยต่อไป

5.1.2 บทที่ 2 - การเพิกถอนการจดทะเบียนตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ในบทนี้ได้ศึกษาถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ บางประเทศในสิ่งที่เกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียน โดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศได้พิจารณาถึงอนุสัญญากรุงปารีส(The Paris Convention) อนุสัญญากรุงแมดริด (The Madrid Agreement) สนธิสัญญาการจดทะเบียน (The Trademark Registration Treaty) สำหรับหลักกฎหมายภายในของต่างประเทศ ได้พิจารณาถึงกฎหมายภายในของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน และได้พิจารณารวมตลอดไปจนถึงกฎหมายแม่แบบ (Model Law for Developing Countries on Marks) เพื่อรวบรวมหลักกฎหมายและการปฏิบัติที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียน เพื่อนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ และการปฏิบัติตามกฎหมายไทยเพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยต่อไป

5.1.3 บทที่ 3 - ข้อพิจารณาและสาระสำคัญเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในบทนี้จะได้พิจารณาถึงเหตุผลในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทย โดยจะครอบคลุมไปถึงประเด็นแห่งการคุ้มครองสิทธิของผู้ประกอบการค้า การคุ้มครองสาธารณชนผู้บริโภค การบริหารตามนโยบายแห่งรัฐในสิ่งที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ศึกษาถึงพัฒนาการของการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยภายใต้กฎหมาย 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า และยี่ห้อการค้า พ.ศ. 2457 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ประกอบไปกับคำพิพากษากฎีกาที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นหนักที่ประเด็นความแตกต่างระหว่างสิทธิในเครื่องหมายการค้ากับสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กล่าวถึงเหตุแห่งการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทย 6 เหตุใหญ่ อันได้แก่ การพิสูจน์สิทธิดีกว่าในเครื่องหมายการค้า การไม่ใช้เครื่องหมายการค้า การที่เครื่องหมายการค้านั้นขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือขัดต่อรัฐประศาสนโยบาย หรือในกรณีที่เครื่องหมายการค้ากลายเป็นสิ่งสามัญในทางการค้า การที่เจ้าของเลิกใช้เครื่องหมายการค้า หรือเหตุแห่งการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ศึกษาถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเพิกถอน การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งรวมถึงนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ศาลยุติธรรม วิเคราะห์ถึงการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตลอดไปจนถึงผลกระทบ ความมีประสิทธิภาพ และความรัดกุมของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5.1.4 บทที่ 4 - ปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในบทนี้กล่าวถึงปัญหาที่สำคัญในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาในการฟ้องคดีเพื่อการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีพิสูจน์สิทธิดีกว่าในเครื่องหมายการค้า นั้น โดยเปรียบเทียบอายุความทั่วไป 10 ปี ในการฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเก่า คือ มาตรา 41 (1) ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เปรียบเทียบกับกำหนดเวลาการฟ้องคดีภายใน 5 ปีตามกฎหมายปัจจุบัน คือ มาตรา 67 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 โดยเน้นหนักถึงปัญหาในทางภาคปฏิบัติที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการฟ้องเพิกถอนตามมาตรา 41 (1) เพื่อนำเอามาเปรียบเทียบและใช้ในการวิเคราะห์กฎหมายปัจจุบัน คือ มาตรา 67 ว่ามีแนวโน้มในการปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายในอนาคตจะเป็นอย่างไร และอาจจะประสบปัญหาในทางปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายในอนาคตอย่างไรบ้าง โดยศึกษาเปรียบเทียบจากกฎหมายระหว่างประเทศในปัญหาดังกล่าว และในประเด็นอื่น ๆ เช่น หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป หลักกฎหมายระหว่างประเทศได้แก่อนุสัญญากรุงปารีส ส่วนกฎหมายต่างประเทศนี้อ้างถึงในเรื่องนี้ ได้แก่ กฎหมายของประเทศอังกฤษ เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา โดยได้นำเอาหลักกฎหมายและการใช้บังคับของกฎหมายดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการบังคับใช้กฎหมายมาตรา 41 (1) ของกฎหมายเดิม เพื่อพิจารณาถึงแนวโน้มของการบังคับใช้กฎหมายปัจจุบัน คือ มาตรา 67 ในอนาคต พร้อมทั้งเสนอแนะการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมาย เพื่อพัฒนากฎหมายอันเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยอ้างอิงสิทธิดีกว่า ให้มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในบทนี้ได้ศึกษาต่อไปถึงปัญหาในทางภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีไม่ใช่เครื่องหมายการค้าตามมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวโน้มของการบังคับใช้กฎหมายใหม่ คือ มาตรา 63 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 โดยเปรียบเทียบกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในอนุสัญญากรุงปารีส ศึกษาต่อไปถึงการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีเครื่องหมายการค้านั้นขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือขัดต่อรัฐประศาสนโยบาย โดยพิจารณาเน้นหนักที่มาตรา 61 และ 62 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายเก่าพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2457 นอกจากนี้ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอันเกี่ยวด้วยการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีเครื่องหมายการค้านั้นกลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในทางการค้าขาย โดยเปรียบเทียบบทบัญญัติในมาตรา

66 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เปรียบเทียบกับมาตรา 41 (2) ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474

5.1.5 บทที่ 5 - บทสรุปและข้อเสนอแนะ ในบทนี้ ได้สรุปย่อเนื้อหาที่สำคัญในบทต่าง ๆ มารวมไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาข้อมูลและการวิเคราะห์หลักกฎหมาย การใช้บังคับ และปัญหาในทางภาคปฏิบัติต่าง ๆ และได้รวบรวมเอาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ ก่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนากฎหมายเครื่องหมายการค้า ในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามารวมไว้ในบทนี้ โดยมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้มากขึ้นต่อไปในอนาคต

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่จะกล่าวต่อไปในบทนี้ เป็นการรวบรวมความคิดเห็นที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยนี้ และได้นำมารวมไว้ในบทนี้ โดยมุ่งหวังว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต อันอาจจะก่อให้เกิดผล เป็นการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากฎหมายเครื่องหมายการค้าเพื่อให้มีหลักกฎหมาย และการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ยุติธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย และผลักดันให้ระบบธุรกิจการค้าเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.2.1 ในมาตรา 67 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เห็นว่ามีได้ แยกแยะให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้จดทะเบียนโดยสุจริตกับผู้จดทะเบียนโดยไม่สุจริต โดยปลอมแปลงลอกเลียนเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นมา มีผลทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิม จะต้องฟ้องคดีเสียภายใน 5 ปี เพื่อเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ปลอมแปลงลอกเลียน นำเอาไปจดทะเบียนไว้ ในกรณีนี้เห็นว่าทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมไม่ได้รับความ เป็นธรรม ทั้งมีกฎหมายกำหนดให้การปลอมแปลง หรือลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้าเป็นความ ผิดทางอาญา ซึ่งมีผลทำให้เป็นการละเมิดในทางแพ่งด้วย และควรจะถือว่าการละเมิดในทางแพ่ง นั้นมีอยู่ตลอดเวลาที่มีการจดทะเบียน โดยปลอมแปลงนั้นอยู่ตราบเท่าที่การจดทะเบียนเครื่องหมาย การค้าที่เกิดจากการปลอมแปลงลอกเลียนแบบยังคงมีอยู่ เพราะเป็นการจงใจทำให้เสียหายต่อ

สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิม โดยมีขอบด้วยกฎหมาย ซึ่งรวมตลอดไปจนถึงขัดขวาง เจ้าของเดิมมิให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนด้วย เมื่อมองหลักในแง่ความเป็นธรรมแล้ว ผู้กระทำผิดกฎหมายไม่ควรจะได้รับความคุ้มครองตราบัตรที่เจ้าของเดิมยังคงใช้เครื่องหมายการค้าของตนอยู่ จึงมีความเห็นว่าควรจะได้มีการแก้ไขกฎหมายตามมาตรา 67 แยกกรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๖๗ ออกเป็น 2 กรณี กล่าวคือ กรณีที่ผู้จดทะเบียนจดทะเบียนไว้โดยสุจริตกับผู้จดทะเบียนไว้โดยไม่สุจริตและบัญญัติให้ระยะเวลา 5 ปี นั้นใช้บังคับเฉพาะในกรณีของการจดทะเบียนโดยสุจริตเท่านั้น ควรนำเอาระยะเวลา 5 ปี ไปใช้บังคับในกรณีการจดทะเบียนโดยไม่สุจริต หลักกฎหมายนี้สอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ทวิ ของอนุสัญญากรุงปารีส ซึ่งรายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2

จากปัญหาและความคิดเห็นที่สรุปไว้ข้างต้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับมาตรา 67 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ดังนี้

1. บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้วยกำหนดระยะเวลา 5 ปี ควรใช้บังคับเฉพาะในกรณีผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าพิสูจน์ได้ว่า ตนจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้โดยสุจริต ไม่ได้ลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของโจทก์
2. ภาวะในการพิสูจน์จำเลย ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า จดทะเบียนไว้โดยสุจริตไม่ได้ลอกเลียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ควรตกอยู่แก่จำเลย
3. กำหนดเวลาเพิกถอนตามมาตรา 67 ไม่ควรใช้บังคับในกรณีที่เครื่องหมายการค้าพิพาทเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ภาวะการพิสูจน์ว่าเครื่องหมายการค้าพิพาทเป็นเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปตกอยู่แก่โจทก์ผู้ฟ้องเพิกถอน
4. ควรจัดให้มีระบบการจดทะเบียนในเชิงป้องกันสำหรับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป (Defensive Registration of well-known Trademark) เพื่อใช้ประกอบเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความมีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปของเครื่องหมายการค้า โดยพิจารณาเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ

5. ในการพิสูจน์สิทธิคดีที่ว่าในเครื่องหมายการค้าในการฟ้องเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า ศาลควรอนุญาตให้คู่ความในคดีนี้สืบพยานหลักฐานการใช้ และการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามาก่อนอย่างแพร่หลายได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องพิสูจน์ว่ามีการใช้หรือการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นในประเทศไทย

5.2.2 ในการพิจารณาเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพราะเหตุแห่งการไม่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 อันมีหลักกฎหมายพื้นฐานที่คล้ายคลึงกับมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 นั้นทำให้คาดคะเนได้ว่า ปัญหาความยุ่งยากทางภาคปฏิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นในการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรานี้ ก็คือ ความยากลำบากอันที่เป็นเหตุปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้มีการใช้บังคับมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 น้อยมาก ทำให้คาดคะเนได้ว่าจะมีการใช้บังคับกฎหมายตามมาตรา 63 ของกฎหมายปัจจุบันน้อยมากเช่นกัน ซึ่งจะมีผลทำให้มีทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่จดไว้โดยมิได้ใช้เป็นจำนวนมาก เป็นการขัดขวางผู้ประกอบการค้าสุจริตที่ประสงค์จะใช้เครื่องหมายการค้านั้น อันเป็นการขัดขวางการพัฒนาทางธุรกิจการค้าโดยส่วนรวม ด้วยเหตุนี้จึงมีความเห็นว่าการจะเปลี่ยนภาระการพิสูจน์เรื่องการไม่ใช้เครื่องหมายการค้าจากโจทก์ผู้ร้องขอเพิกถอน ไปยังจำเลยผู้จดทะเบียนเพราะจำเลยผู้จดทะเบียน ย่อมจะต้องรู้ข้อเท็จจริงเป็นอย่างดีว่าตนได้ใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้นั้นกับสินค้าของตนหรือไม่ และสามารถนำพยานหลักฐานเข้าสืบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชอบเขตรูปแบบและวิธีการในการกำหนดภาระการพิสูจน์เรื่องการไม่ใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้นี้ อาจศึกษาเปรียบเทียบได้จากกฎหมายแม่แบบ (Model Law) ที่จัดทำโดยสำนักงานระหว่างประเทศเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา UNITED INTERNATIONAL BUREAU FOR THE PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY (BIRPI) โดยรายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2

จากปัญหาและความคิดเห็นที่สรุปไว้ข้างต้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับมาตรา 63 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ดังนี้

- ภาระการพิสูจน์ว่า จำเลยผู้จดทะเบียน ได้ใช้เครื่องหมายการค้าที่พิพาทโดยสุจริตตามมาตรา 63 หรือไม่ ความเป็นของจำเลยผู้จดทะเบียนนั่นเอง เพราะอยู่ในวิสัยที่จำเลยผู้จดทะเบียนจะนำเอาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการใช้เครื่องหมายการค้าของตนเข้ามาสืบได้อย่างเต็มที่

5.2.3 หลักกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ยังไม่ชัดเจน เพราะพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปไว้ในมาตรา 8(11) เท่านั้น โดยมาตรา 8(11) ไม่ได้ให้คำจำกัดความและมีได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปไว้ จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดขอบเขตของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้อย่างชัดเจน ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการฟ้องร้องขอให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ปลอมแปลงลอกเลียน นำเอาเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปไปจดทะเบียนไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 โดยให้มีคำจำกัดความและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ที่ชัดเจนขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือจัดให้มีกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และการปฏิบัติอันเกี่ยวเนื่องกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป เพื่อให้มีการปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

2. ควรจัดให้มีระบบการจดทะเบียนในเชิงป้องกันสำหรับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปดังที่ได้กล่าวมาแล้ว